

*Antti Heikkisen puheenvuoro
Aholansaaren Körttiforumissa 2018
otsikolla ”Millainen kristillisen lehden tulisi olla,
jotta 30-vuotias mies siihen tarttuisi ja jopa sen tilaisi”*

Rakkaat sanankuulijat.

Sain Armon Vuoden 2018 Körttiforumissa käyttöni harvinaisen mielenkiintoisen ja laaja-alaisen otsikon. Kerrattakoon se vielä: Millainen kristillisen lehden tulisi olla, jotta 30-vuotias mies siihen tarttuisi ja jopa sen tilaisi. Lisäksi sain viisitoista minuuttia ilmaista puheaikaa ja koska otsikko on noin järjettömän pitkä, saisin minulle luvatus ajan kuitatuksi lausahtelemalla sitä muutaman kerran ääneen ja toteamalla sitten, että hoppista heijaa, aika loppui, seuraavaksi keskustellaan paneeleista.

Se olisi se helpoin tie ja simppelien aidan alitus. Mutta jos minä nyt kumminkin yritän jotain vähän syvällisempää.

Kolmekymmentävuotiaita miehiä on maailma väärällään, paljon heitä on Suomessakin. Itse olen ylittänyt kolmenkymppin rajapyykin jo jokunen vuosi sitten, lähestyn hyvää vauhtia neljääkymmentä ja lisäksi koen aika usein syntyneeni henkeni puolesta vanhukseksi. Ihmiset ovat erilaisia, myös kolmekymppiset miehet ovat erilaisia, ja sen vuoksi pystyn tarkastelemaan asiaa yksinomaan omasta näkövinkkelistäni.

Pakko myöntää, etten ole hengellisiä lehtiä kovin hirmuisesti lukenut. Harmillisen vähän olen viime aikoina lukenut muitakin lehtiä, ellei Savon Sanomia, Helsingin Sanomia, Aku Ankkaa ja satunnaisia aikakausviisien selailuja oteta lukuun. Myönnettäköön sekin, että vallankin nöösipoikana koin jonkinmoisen säpsähdyksen nähdessäni jonkun lukevan hengellistä lehteä. Keskenkasvuinen ajattelumalli on usein kapea, toki sen kapeuden määrittää se, millaisessa ympäristössä hän on kasvanut.

Omassa kasvuympäristössäni hengellinen lehti tunnettiin uskovaisuuden merkinä ja uskovaiset taas ihmisinä, jotka olivat jollakin muotoa muita parempia. Uskallan sanoa, että ainakaan meillä päin sellainen ajattelu ei johtunut maallisempien ihmisten ahdasmielisyydestä vaan siitä, että nämä julkiuskovaisten kirjoissa kulkeneet nostivat itsensä muiden yläpuolelle ihan omatoimisesti. He pitivät oikeutenaan tuomita kanssaeläjiään, korostaa omaa erinomaisuuttaan ja kääntää keskustelun uskonasioihin, puhuttiin sitten perunannostosta tai television katselusta.

Ihan totta. Muistan elävästi erään kylämme emäntäihmisen luokituksen eräästä tällä kylällä aikanaan palvelleesta, ihan pidetystä ja hyväpuheisesta kirkonmiehestä:

- On se sääli, että tuokin pappi joutuu helvettiin. Se kun kuulema kahtoo niitä Kauniita ja rohkeita. Samaan paikkaan on muuten työtyytetty minuakin. Jo paikallislehdessä ollessani sain puhelun eräältä oikein hurskaan miehen kirjoissa kulkevalta isännältä, joka kertoi lukeneensa lehdestä jonkun kirjoittamani jutun ja vannoi olevansa varma siitä, että viimeisellä tuomiolla joutuisin sinne hiilenluontipuolelle. En osannut sanoa siihen muuta kuin sen, jotta toivottavasti perikunta ymmärtää pukea tomumajani jalkoihin paksupohjaiset kengät.

Ei sille mitään mahda, että tuollainen tuomitseminen on omiaan leimaamaan kaikki uskovaiset jollakin tapaa epämiellyttäväksi ihmisiksi. En nimittäin usko tämän papin joutuneen helvettiin, vaikka hän Kauniita ja rohkeita katsoikin. Myös omalta kohdaltani uskallan olettaa, etten pala pätsissä ainakaan silloisten paikallislehtikirjoitusteni tähden - muusta en osaa sanoa, mutta luottoni korkeimman armoon on kuitenkin yhä kova.

Edelläkerrotun valossa voittekin kuunnella muisteluksen, joka avasi silmiäni aika paljon. Osuin päälle parikymppisenä vierailemaan erään viimeisen päälle mukavan ja miellyttävän vanhemman rouvan luona. Hän oli hyvä tarinankertoja, loistavalla huumorintajulla varustettu kultasydäminen ihminen. Joimme pullakahvit ja puhuimme niitä näitä, nauraa räkätimme ties mille ja varmaan vähän juorusimmekin. Lähtiessäni huomasin hänen porstuansa pöydällä parikin eri hengellistä lehteä, jotka posti oli hänelle tuonut - totta kai oli tuonut, koska hän tilasi molemmat.

Oho, ajattelin, tämä ihminen onkin uskovainen. Tämä tavallinen, räsäkkäluontoinen ja tarvittaessa hyvinkin reipaspuheinen täti on uskovainen. Miten voi olla!

Pohdiskelin asiaa kotimatalla ja ymmärsin, että helposti voi olla. Ymmärsin olevani itsekin, ymmärsin viettäneeni lapsuuteni uskovaisessa kodissa. Meillä luettiin iltarukoukset, pyhäisin aloitimme työt vasta puolenpäivän jälkeen. Kerran olimme äidin kanssa viemässä lehmiä laitumelle puolentoista kilometrin päähän pihastamme, minä käännyin kotiin ensimmäiseltä veräjältä ja äiti ohjasti lypsettävänsä toisen veräjän taakse. Paluumatkalla pistäydyin metsään syömään mustikoita ja sieltä käsin näin, kuinka äiti palasi laidunpolkua myöten kotiin.

- Maan korvessa kulkevi lapsosen tie, hänt ihana enkeli kotihin vie, lauloi äiti kulkiessaan.

Äiti oli yksin ja lauloi hengellistä laulua. Ei tangoa, ei rallatusta, hengellistä laulua ja vieläpä kaikkien hengellisten laulujen kantaäitiä. Ymmärsin tämän hetken merkityksen vasta aikuisena: Uskonto ja usko olivat arjessamme läsnä, kauniilla ja kylliksi näkyvällä tavalla. Sitä ei korostettu, sitä ei käytetty tuomitsemisvälineinä eikä itsensäkorottamisen keinona.

Noiden tuumien varassa löysin aikanaan oman hengellisen polkuni pään, valtavyöly aukeni eteeni tässä samassa saarella vajaat kymmenkunta vuotta sitten. Silloin sain näytellä Paavo Ruotsalaista Matti Pajulan näytelmässä Tuulen koira ja tulin tutustuneeksi perinpohjaisemmin Ukko-Paavon ajatuksiin.

Jokaisella on oma uskonsa ja uskonkäsityksensä. Niissä on eroja ja jos ne itse pystyy allekirjoittamaan, on jokaisella niihin oma oikeutensa. Turha niitä on toisille tuputtaa, vihonviimeistä niitä on tuomionkeinona käyttää. Ei ihmisellä ole näissä asioissa tuomionvaltaa eikä oikeutta päättää, mistä Jumala loukkaantuu - siksi toisekseen pidän ainakin omaa Jumalaani niin suurena, ettei hän vähästä kummasta mieltään pahoita. Miksi pahoittaisi, kyllä hän on kaikkeen tottunut. Uskonnon tehtävä on antaa Jumalalle kunniaa, mutta ei ihmisen häntä enää kasvattaa tarvitse. Eikä voikaan kasvattaa, koska Jumala on joka tapauksessa kuvaansa suurempi.

Niin että miten tämä nyt liittyy siihen, millaiseen kristilliseen lehteen 30-vuotias mies tarttuisi ja jopa sen tilaisi?

No sikäli se liittyy, että tuomitsematon sen lehden tulisi olla ja ymmärtävä. Oman uskontonäkemyksensä ainoaksi oikeaksi nostavat ihmiset eivät sen sivuilla saisi tapella, mutta väitellä saisivat ja keskustella - riidatta, toisiaan ymmärtäen ja kuunnellen. Sellainen sen tulisi olla kuin äitini laulu laidunpolulla: Tavalliseen arkeen valoa ja ajatuksia pilkauttava, oivalluksia herättävä ja seuraajalleen enemmän tyynen kuin tulipätsiä pelkäävän mielen tuova.

Tehkääs semmonen lehti, niin heti pistän tilauksen sisälle.

Ehkä olette jo tehneetkin. Jos olette, niin lähettäkää kokeeksi muutama vapaakappale.

Hyvää syksyä. Ukko-Paavo siteeratakseni, ainakin näin minulle on kerrottu hänen sanoneen:

J
ä
ä
k
ä
ä